



ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ ΣΤ'.
ΑΡΙΘ. 67

Εν Πειραιεὶ Ἰούλιος
1890

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΥΝΗ ΕΝ ΤΩ ΣΑΙΕΠΗΡΕΙΩ ΔΡΑΜΑΤΙ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

MIRANDA

Ἡ τρικυμία (The Tempest).

Πρόσπερος Νύκτα ἐκλέξας διὰ τὴν ἐνέργειαν
τὰς τῶν Μεδιολάνων ὁ Ἀντώνιος
ἀνοίγει πύλας, τοὺς θεράποντας αὐτοῦ
προστάσων, ὅπως κατὰ τὰ μεσάνυχτα
ἐκπέμψωσι τῆς πόλεως ἐμὲ καὶ σέ,
παιδίον κλαῖον.

Μιράνδα Οἴμοι! ποία συμφορά!
Ἐγὼ ἡ λησμονήσασα, πῶς ἄλλοτε
Ἐκλαυσά, ἤδη πάλιν κλαίω· χεῖμαρρον
μοὶ ἀποσπᾷ δακρύων ἡ ἀνάμνησις.

Πρόσπερος Ἀκουσον ἔτι· εἰς μικρὸν πλοιάριον
μᾶς ἔρριψαν τοὺς δύο· μίλλια τινα
ἐπλεύσαμεν κατόπιν· εἴτ' ἀκάτιον
σαθρὸν λαβόντες, ἄνευ ἐξοπλίσεως,
ἄνευ ἰστίων καὶ ἰστιῶν, ἐπεβίβασαν
ἡμᾶς τοὺς δύο, ὅπως εἰς τὴν λαίλαπα
θρηνώμεν τῆς θαλάσσης, καὶ στενάζωμεν
εἰς τοὺς ἀνέμους, ὥνπερ ἡ συμπάθεια
στενάζουσα ἐπίσης, ἐμετρίαζε
τοὺς πόρους τῆς ψυχῆς μας.

Μιράνδα Πόσιν θλίψιν, φεῦ
προὔξενησα, ὦ πάτερ, τότε εἰς ὑμᾶς
κ τ λ. κ τ λ. (Πρᾶξις Α' Σκηνὴ 2).

Οὕτως ἀρχεται ἡ θλιβερά ἐκείνη ἱστορία τῆς ἐξορίας, ἣν, ὅτε ἔφθασεν ἡ κατάλληλος στιγμή, ἀφηγεῖται ὁ ἐξορισθεὶς Δοῦξ τῶν Μεδιολάνων εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτοῦ θυγατέρα Μιράνδαν, ἥς ἡ μνήμη δὲν ἐξικνεῖται πλέον μέχρι τοῦ μακροῦ καὶ ὀμιχλώδους ἐκείνου παρελθόντος. Πῶς διὰ τῆς πονηρίας τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεσπᾶσθαι παρ' αὐτοῦ, κύπτοντος δυστυχῶς τότε τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ χρόνου ἐπὶ τῶν βιβλίων του καὶ τῶν μυστικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, τὸ στέμμα ὧν τῶν δουκάτων τοῦ καιροῦ ἐκείνου· πῶς ἔρριψαν αὐτὸν ἄνευ βοηθείας μετὰ τοῦ τρυφεροῦ τέκνου του ἐπὶ τῆς ἀγρίας θαλάσσης, ἥτις ἄνευ τῆς συμπαθοῦς συνδρομῆς εὐγενοῦς τινος Νεαπολίτου Γονζάλου θὰ ἐγένετο ὁ ἀφροστειγὴς αὐτῶν τάφος· πῶς ὁ εὐγενὴς οὗτος ἀνὴρ προὔμήθευσεν τοῖς ἐξοριστοῖς τροφήν, ὕδωρ, ἐνδύματα καὶ τὰ μαγικά βιβλία ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Προσπερου· πῶς τέλος μετὰ μακρὰν περιπλάνησιν ἔφθασαν ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης, μόνον ὑπὸ τοῦ ἀπαισίου κοβάλου Κάλιμπαν κατοικουμένης, ταῦτα πάντα μαθηθῆναι ἤδη ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ στόματος ἡ ἐκπληκτος παρθένος, καὶ ὀφείλει νὰ μάθῃ ταῦτα, διότι προσεγγίζει ἡ στιγμή τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἡ θάλασσα, ὑπακούουσα εἰς τὴν μαγικὴν δύναμιν τοῦ Προσπερου, ἔρριψεν τοὺς διώκτας αὐτοῦ εἰς τὰς χεῖρας του.

Τὸ κακὸν ἤδη δέον νὰ μετατραπῇ εἰς καλόν, καὶ διὰ τὴν Μιράνδαν, τὴν ἡρέμα, πλήρη προσδοκίας, ἐν ἀσυνειδήτῳ ἀγνότητι ἔρῳσαν τὸ ἀγνωστον παρθένον, ἡ ὧρα αὕτη θέλει φέρει τὸ ὕψιστον δῶρον, τὴν μακαριότητα τοῦ πρώτου καὶ μόνου ἔρωτος.

Φωτεινότεραν, πνευματικωτέραν μορφήν τῆς Μιράνδας, οὐδεμίᾳ ποίησις δύναται νὰ ὑποδείξῃ· ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τι

τὸ μὴ δυνάμενον νὰ συγκριθῇ, τὸ ἀμίμητον, καὶ ὁμῶς εἶναι αἱ γραμμαὶ τοῦ καθαροτάτου Γυναικείου, ὃς εὐρίσκει μὲν ἐν τῷ χαρακτῆρι τούτῳ. Αἱ γραμμαὶ αὗται φαίνονται ἐνταῦθα ἐν ὅλῳ ἰδιορρυθμῳ, θαυμασίᾳ, σχεδὸν μαγικῇ χάριτι. Διότι πεπρωτισμένη δι' ἐκείνων τῶν ἐρασμίων γοήτρων, ἅτινα καθιστῶσιν ἡμῖν τὴν παρθένον γηίνως, ἀνθρωπίνως ποθητήν, ἡ Μιράνδα τίθεται ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης ἐν μέσῳ ξένου μαγικοῦ κόσμου, εἰς ὃν οὐχὶ ὀλιγώτερον ἀνήκει ἢ εἰς τὸν ἀνθρώπινον. Ἡ Μιράνδα ἀνετράφη ἐν τοῖς κόλποις τῆς θαυμασίας φύσεως. Πατρὶς αὐτῆς εἰσὶν ὁ οὐράνιος αἰθήρ, οἱ βράχοι, τὰ δάση, τὰ ἐξαστράπτοντα σπήλαια· παίγνια δὲ αὐτῆς, τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη, τὰ περιουγαζόμενα τῆς πρωίας νέφη, ὁ σπινθηροβόλος Ἑσπερος, καὶ τὰ κύματα τῆς παγκοσμίου θαλάσσης, ἧς μετὰ λατρείας ἀσπαζόμεθα τοὺς πόδας. Τοιαύτη συναναστροφὴ ἐν ἧ καὶ αὐτὸς ὁ περιπνέων ἀήρ γίνεται φωνὴ τῶν πνευμάτων, δέον μαγικῶς πῶς νὰ συγκινηθῇ τὴν τόσῳ τρυφερὰν ψυχὴν, καὶ ὁμῶς ἐν τῇ ἀγνῇ, ἀπερίττῳ, ἀπροσπορήτῳ καρδίᾳ διατηρεῖται ἀμείωτον, ἄφθαρτον, τὸ ἐράσμιον γυναικεῖον αἶσθημα. Ἡ Μιράνδα ὑπὸ ἀνθρωπίνην κοινωνικὴν ἔποψιν εἶναι μοναδική. Οὐδέποτε ὁ ὀφθαλμὸς αὐτῆς ἠτένισεν ὃν τι τοῦ ἰδίου αὐτῆς φύλου, καὶ ὁμῶς αἱ σκέψεις τῆς, τὰ βλέμματα τῆς, καὶ αὐτὴ ἡ ἔκφρασις τῆς λαμβάνουσι ἑτερογενῆ τινα χροιάν, ἀναθρώσκουσα ἀφ' ἑαυτῆς ἐκ τῶν νηρηϊδωδῶν ἐκείνων ὄντων, ἅτινα τὴν περιστοιχίζουσι. Βαθέως μόνον ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς, ὡς μαργαρίτης κεκλεισμένος λωφάζει τὸ μυστήριον τοῦ ἡδυτάτου, καὶ τῇ ἰδίᾳ ἡμῶν αἰσθητικότητι προσπελάζοντος Γυναικείου.

Διὰ τοῦτο ἡ ἐξαιρετικὴ, ἀσυνήθως συγκινοῦσα ἐντύπωσις, ἣν τοιαύτη ἐμφάνεια δέον νὰ ἐμποιῇ ἐπὶ τοῦ Φερδινάνδου, ἐστὶν ὅλως φυσικὴ. Οὗτος ἐκλαμβάνει ἐκ πρώτου βλέμματος τὴν Μιράνδαν ὡς οὐρανίαν ὑπαρξίν:

.... Αὕτη εἶναι ἡ Θεὰ
τῆς Μουσικῆς τῶν ὀνείρων ὡς θεσπέσιον,
ὡραῖον πλάσμα, κόρη εἶσαι ἢ οὐχί;

Ἄλλ' οὐχ ἥττον ἰσχυρῶς συγκινεῖται καὶ ἡ Μιράνδα ἐκ τῆς θέας τοῦ Φερδινάνδου:

Τί τοῦτο ἄρα: μήπως εἶναι πνεῦμα τι;
ὦ οὐρανέ, πῶς βλέπει τοῦτο περίεχτον!
Πιστεύσατέ με, πάτερ, ἡ μορφή αὐτοῦ
Ἐνός εἶναι, πνεῦμα εἶναι βέβαιον.

Ναί: ἡ Μιράνδα ἐκλαμβάνει τὸν ἐραστὴν αὐτῆς ὡς πνεῦμα. Διότι ἀγνοεῖ εἰσέτι τὰ θέλητρα τῆς ἀνθρωπίνης νεότητος. Πνευματικὸν ἦτο πᾶν, ὅ,τι μέχρι τοῦδε περιεκύκλου αὐτήν, καὶ μόνον τώρα, ἅμα τῇ θεᾷ τοῦ Φερδινάνδου εἰσδύει ἐν τῇ ἀγνῇ αὐτῆς καρδίᾳ τὸ αἶσθημα τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου. Διὰ τοῦτο ἡ πρώτη συνάντησις τοῦ ἐραστοῦ, εἶναι ἐπίσης ἡ ἀστραπὴ ἥτις ἀμφοτέρων τὰς καρδίας διαφλέγει δι' ἱεροῦ πυρός, αἶσθημα οὐτινος ἡ πλήρης ἰσχύς ἐκρήγνυται ἐν τῇ ἀμίμητῳ ἐκείνῃ πρώτῃ σκηνῇ τῆς τρι-

της πράξεως, ἐν ἧ ὁ βαθὺς οἶκτος τῆς παρθένου διὰ τὸ ναυάγιον τοῦ ἐραστοῦ ὁδηγεῖ τέλος εἰς τὴν ἱερὰν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀγνοῦ ἔρωτός τῆς.

Μιράνδα Καθίσατε, ἂν θέλετε.

Κεῖν τὸ δέμα φέρω· δότε μοι αὐτό,
ὅπως τὸ φέρω.

Φερδινάνδος Ὅχι. πλάσμα τοῦρανοῦ,

Τὰ νεῦρα μου νὰ συντριβῶσι κάλλιον,
νὰ συντριβῇ καλλίτερον ἡ ράχις μου,
παρὰ ὑπὸ τοιοῦτον ἐξευτελισμὸν
νὰ ἴδω ὑμᾶς κύπτουσιν.

Ἡ φύσις τῆς Μιράνδας εἶναι ἡ ἀγνή, ἡ ἀπερίττος ἀθωότης. Αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐκπλήσσεται ἐπὶ ταῖς ἀσυνήθως ἡδαιαίς νύξεσι τῆς καρδίας αὐτῆς, ὁ ἔρως αὐτῆς εἶναι ἡ πρώτη ἀπειρος γοητεία, ἀγνοεῖ ὁμῶς τὰς τρυφερὰς ἐκείνας ἐπιφυλάξεις τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐπὶ τῆς κοσμιότητος, τὰς κοινωνικὰς ἐκείνας λεπτότητες. Οὕτως ἀφιεροῖ ὅλην αὐτῆς τὴν ὑπαρξίν τῷ ἐραστῇ, ὃν αὐτὴ «δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως ἢ νάγαπῃ.»

Μιράνδα Μὲ ἀγαπᾶ τῶντι;

Φερδινάνδος Γῆ καὶ οὐρανέ!
Τοῦ ὅρκου μου, ὑμεῖς ἐστέ οἱ μάρτυρες:
Ἵπερ πᾶν ὅ,τι φέρ' ἡ γῆ αὐτή,
Σὲ ἀγαπῶ, σὲ ἐκτιμῶ καὶ σὲ τιμῶ.

Μιράνδα Εἶμαι παράφρων, νὰ δακρύω δι' αὐτό,
ὅπερ χαρὰν μοι δίδει

Φερδινάνδος Κλαίεις; Διατί;

Μιράνδα Διότι εἰμ' ἀναξία. καὶ ἀνίκανος,
μὴ δυνάμενη νὰ προσφέρω, πᾶν
ὅ,τι ποθῶ νὰ δώσω· ἔτι ὀλιγώτερον
νὰ λάβω ὅ,τι ἐκ ψυχῆς ἐπιθυμῶ.
Πλὴν τοῦτο φλυαρία δομάζεται,
καὶ ὅσον τοῦτο νὰ κρυβῇ ἐπιζητεῖ,
τοσοῦτον περισσώτερον ἐκφράζεται
ἐν πάσῃ τῇ δυνάμει. Ἐρρε, σύ, σεμνότερε
κρυφίνου! τὴν λέξιν εἰς τὰ χεῖλη μου
σύ, φέρε, ἱερὰ ἀγνότης καὶ σεμνή!
Ἡ σύζυγός Σου εἶμαι, ἂν μὲ θέλῃς σύ,
ἀλλῶς ἀπονήσκω σὴ θεραπείᾳ.

Φερδινάνδος Κυρία, ἐρωμένη. Κεῖν πάντοτε
ὕπνυός Σου.

Μιράνδα Σὺζυγός μου τὸ λοιπόν;

Φερδινάνδος Ναί, καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ μου!

Μιράνδα Λάβε τὴν ἐμὴν
χεῖρὸς αὐτῆς συγχρόνως τὴν καρδίαν μου!..

Ἀκουσίως ἡ ὑπερμακαριότης αὐτῆς τῆς ἐν τῇ πρώτῃ ἐκρήξει εὐρίσκουμένης ταύτης ἀγάπης φέρει εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἡμῶν τὴν ἀθάνατον ἐκείνην ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἑρωτος λέξιν τῆς Κλάρας:

Ἡ γῆ δὲν ἔχει μείζονα αὐτῆς χαρὰν!..

ΙΟΥΛΙΑ

Ῥωμαῖος καὶ Ἰουλίᾳ (Romeo and Juliet).

Μετὰ τὴν Μιράνδαν, τὸν ἐξοχώτερον τύπον τοῦ ἰδανικοῦ ἔρωτος, τὴν ἐρασμιωτέραν ἐκπροσώπησιν τῶν παρθένων τοῦ σαιξπηρίου δράματος, ἔρχεται ἡ Ἰουλίᾳ ἡ ρωμαντικώτερα παιδίσκη, ἣν ποτε ἐδημιούργησε δραματικὸς ποιητής,

ἡ δεκαπενταετής αὐτὴ κόρη τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου, ἥτις
ρίπτεται ἀκατάσχετος εἰς τὸ μοιραῖον τοῦ ἔρωτος πάθος,
ὅπως ἡ χρυσαλλίς ἐπὶ τῆς καιούσης λυχνίας.

Φέρομεν τὴν Ἰουλίαν μετὰ τὴν Μιράνδαν, ἵνα ἀφ' ἐνὸς
καταδείξωμεν τὴν ἀρχήν, ἣν ἐν τῷ προλόγῳ ἡμῶν ἀνεπτύ-
ξαμεν, ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἐσωτερικὴ συγγένεια μεταξὺ ὁ-
λων τῶν Σαίξπηρειων γυναικῶν, καὶ ἀφ' ἐτέρου δικαιολο-
γήσωμεν τὸν ἀποχωρισμὸν καὶ τὴν ἀπομόνωσιν αὐτῶν ἐν
τῇ παρούσῃ μελέτῃ, ἀπομόνωσιν, ἣν ἴσως ἤθελε τις ψέξει
τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὡς ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς ἀρχὰς
τῆς αἰσθητικῆς, ἥτις ἐνασμενίζει ἐπισωρεύουσα καὶ παραλ-
ληλίζουσα τὰ ποιητικὰ ὄντα ἐνὸς ποιητοῦ. Ἡ Ἰουλία δὲν
εἶναι μόνον δραματικὴ ἀδελφὴ τῆς Μιράνδας, εἶναι συμ-
πατριῶτις αὐτῆς, εἶναι τέκνον τοῦ αὐτοῦ ἡλίου, κόρη τῆς
ὠραίας ἐκείνης χώρας :

Del bel paese ove il si suona.

Ὅπως ὁ ἔρως τῆς Μιράνδας κατισχύει τοῦ πάθους τῆς
ἐκδικήσεως, ὅπερ ὑπέρπει ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἰς τὰ στήθη
τοῦ ἐξορίστου πατρός της, οὕτω καὶ ὁ ἔρως τῆς Ἰουλίας,
ἰσχυρότερος τοῦ προαιωνίου μίσους δύο μεγάλων οἰκογε-
νειῶν, ὑπερισχύει καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου.

Ἐν τῷ «Ρωμαίῳ καὶ Ἰουλίᾳ» ὁ ἔρως ἐκδηλοῦται ἐν ὅλῳ
αὐτοῦ τῷ μοναδικῷ, τῷ ἐξόχῳ φυσικῷ μεγαλείῳ, ἐν ὅλῃ
τῇ ἀκατασχέτῳ αὐτοῦ φλογώδει ζέσει καὶ μυχίᾳ δυνάμει·
εἶναι ὁ ἔρως καθ' οὗ οὐδὲν ἰσχύει ἡ ἐναντίωσις τοῦ ψυχροῦ,
τοῦ ἀσπλάγχχνου, τοῦ σκληροῦ κόσμου. Διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ-
τον οὐδὲν ὑπάρχει φόβητρον, οὔτε αὐτὸς ὁ θάνατος. Οὕτε
αὐτῆς τῆς ζωῆς ἔχει ἀνάγκη. Αἰσθάνεται ἐαυτὸν ἀθά-
νατον.

Ἡ ὅσον μεγάλη, τόσον καὶ ἀπλὴ ἱστορία τῶν δύο τοῦ-
των ἀλλήλαις ἀνηκουσῶν καρδιῶν, ἐκτυλίσσεται, ἀναπτύσ-
σεται, συμπληροῦται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀστραπιαία,
ἀκάθεκτος, εἴτα προβαίνει πάντοτε σοβαρώτερα, θλιβερώ-
τερα, μοιραιώτερα, τραγικώτερα. Βραχεῖα, ἐφήμερος τοῦ ἔ-
αρος ὑπαρξίς! Λίαν εὐνόητον! Μετὰ τοιούτων αἰσθημά-
των, ἅτινα περιχλείουσιν τὸ ἀμβροσιώτερον νέκταρ τῆς εὐ-
δαιμονίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ διαβιῶσῃ τις ὀλόκληρον ἀν-
θρωπίνην ἡλικίαν. Οὐχὶ μόνον ὁ τρόμος καὶ ὁ θάνατος, καὶ
αὐτὴ ἡ ἡδονή, διεισδύει ταχέως ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ ὑπαρξίς δὲν εἶναι πλέον ἡ συ-
νήτης, εἶναι τὸ σφάγιον, ὅπερ φέρεται εἰς τὴν θυσίαν.

Ἀπὸ τῆς ἀπλῆς δυνάμεως τοῦ βλέμματος ἄρχεται ἡ
τραγωδία, ἥτις ὡς ἄχρουν, σκιερὸν πρόλογον ἔχει τὸ πάθος
τοῦ Ῥωμαίου πρὸς τὴν Ῥοζαλίνδαν. Εἶναι καθημερινός,
συνήθης ἔρως, χλωρωτικός καὶ ἀσθενικός, ὅστις ἀντὶ ἡρώων
γεννᾷ ὄνειροπόλους. Οὕτως σύρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὁ ἐξ ἔρωτος
ἀσθενὴς Ῥωμαῖος. ὁ Ἀμλετ οὗτος ἐν τῇ σκεπτικῇ παρκα-
κροῦσαι τοῦ πνεύματός του.

Τρελλὸς οὐχί, ἀλλ' ὅμως περισσότερο
Τρελλοῦ δεμένον, κεκλεισμένον ἐν εἰρητῇ,
Βουλιμιῶν, καὶ μαστιγούμενος.

Ἴδου ὁ Ῥωμαῖος πρὸ τοῦ χοροῦ τῶν προσωπιδοφόρων.

Ἄλλ' ἰδοὺ ἔρχεται ἡ Εἰμαρμένη. Ἀόρατος συλλαμβάνει
τὴν Ἰουλίαν καὶ τὸν Ῥωμαῖον, καὶ θέτει τὸν ἕνα ἀντιμέ-
τωπον τοῦ ἄλλου, διατάσσουσα: ἀτενίσατε ἀλλήλους! Ἀμα
τῇ ἀστραπῇ τοῦ πρώτου βλέμματος, ὅπερ ὡς μυστηριῶδες
ἐναυσμα ἀνάπτει τὰς καρδίας ἀμφοτέρων, ἡγαπήθησαν.
Ἐρως καὶ Εἰμαρμένη ἤρξαντο λαλοῦντες, καὶ ἄρχεται ἡ
μετὰ τοῦ κόσμου πάλη. Δύο παιδιὰ ἐναντίον ὅλου τοῦ κό-
σμου!

Ὑπάρχει σκηνὴ εἰδυλλιακώτερα, θεσπεσιώτερα τῆς σκη-
νῆς ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, καθ' ἣν ἡ Ἰουλία φρίσσουσα ἐξ ἀγνώ-
στου τέως ἡδονῆς ἀτενίζει τὸν Ῥωμαῖον τῆς καὶ ὑπὸ τὸν
ἡδυπαθεῖ αἰθέρα τῆς θαυμασίας ἐκείνης νυκτὸς αἰσθάνεται
διεισδύουσαν εἰς τὴν καρδίαν τῆς πᾶσαν τὴν εὐδαιμονίαν
οὐρανίου ἔρωτος; Δὲν σὰς φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐξοχος
σκηνὴ ἐν τῷ κήπῳ μεταξὺ τῆς Ρόζας καὶ τοῦ Σάγγχου ἐν
τῷ «Τουρκουεμάδῃ», εἶναι ὡρὰ ἀπομίμησις ταύτης;

Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ εἰδυλλιακοῦ ὕψους ἡ μόνη σκηνὴ
ἥτις καθ' ἡμέρας δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς αὐτὴν εἶναι
ἡ σκηνὴ τοῦ κήπου μεταξὺ τοῦ Φαύστου καὶ τῆς Μαργα-
ρίτας.

Ἀκούσωμεν ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς Ἰουλίας, τὴν λυρι-
κωτέραν ἔκφρασιν ἐρωτικῆς ἐξομολογήσεως:

Γνωρίζεις, τὴν μορφήν μου νῦν καλύπτ' ἡ νύξ,
ἄλλως αἱ παρειαὶ μου θὰ ἐβάφοντο
ἀπὸ τὸ χρῶμα τῆς παρθενικῆς αἰδοῦς,
διὰ πᾶν ὅ,τι πρὶν νὰ λέγω μ' ἤκουσας.

Ἐράσμιε Ῥωμαῖε! Ἐὰν μάγαπᾷς,
εἰλικρινῶς εἶπέτο! Πλὴν ἐὰν φρονῇς
ὅτι ταχέως ἐνικήθην, τότε σκυθρωπῶς
θὰ σ' ἀτενίζω καὶ θὰ εἶμ' ἀνένδοτος,
καὶ ὅχι θὰ σοὶ λέγω, ἐν' ἀγωνιζόμενος
μὲ ἀποκτήσης. Βέβαια, Μοντάγε μου
καρδίαν ἔχω λίαν τρυφερὰν ἐγώ,
καὶ μέκλαμβάνεις ἴσως ἐλαφρόνα·
Πλὴν πίστευσόν με, ἄνερ, πῶς πλειότερον
πιστὴ θὰ εἶμ' ἐκείνων, αἵτινες τὸ ἄπρεπες
διὰ νὰ πράξουν, εἶναι ἱκανώτεροι.

(Πράξις Β' Σκηνὴ 2).

Ἐνταῦθα ἤδη ἄρχεται παρὰ τῇ Ἰουλίᾳ ἡ συνειδήσις
τῆς ἀκατασχέτου δυνάμεως τοῦ ἔρωτός της, ἡ παντοδύ-
ναμος αὐτῇ πεποιθήσις, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ θέμα ὀλοκλήρου
τῆς τραγωδίας. Πόσον εἶνε μυστηριῶδες καὶ ὠραῖον ἐνταυτῷ,
ὅτι ὁ ἔρως οὗτος καὶ ἐν τῷ κάλκῳ ἔτι αὐτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ
αὐτοῦ τοῦ παιδικοῦ λήρου αἰσθάνεται τὴν παντοδυναμίαν
του, ἔχει πεποιθήσιν περὶ τοῦ ἡρώισμός του!

Ἡ Εἰμαρμένη δὲν βραδύνει. Ὁ ἐξ ἀδελφός τῆς Ἰουλίας
Τυβάλδος πίπτει νεκρὸς κατὰ τὴν μονομαχίαν διατρηθεὶς
ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου. Ὁ Ῥωμαῖος ἐξορίζεται, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ
ἔρωτι αὐτῆς μακαρία σύζυγός του τὸ ἀγνοεῖ εἰσέτι. Οὕτε
τὸ γνωρίζει, οὔτε τὸ προαίσθάνεται. Πᾶσα ἡ ὑπαρξίς αὐ-
τῆς ἐστὶ προσδοκία, πόθος διὰ τὴν σιγηλὴν νύκτα, ἥτις

θέλει φέρει πάσας τὰς εὐδαιμονίας τοῦ ἀγνωστού συζυγικοῦ ἔρωτος. Ἡ παιδίσκη ἐγένετο γήινως διάπυρος γυνή, πλὴν καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ οὐδαμῶς στερεῖται οὐρανοῦ τινος ἐνθουσιασμοῦ:

Ἐλθέ, γλυκεῖα, ἔρασμα νύξ! Ἐλθέ
καὶ δός μοι τὸν Ρωμαῖον μου! Ἄν δέ ποτε
ἐκεῖνος ἀποθάνῃ, διαμέλισον αὐτὸν
εἰς μικρὰ ἄστρα· τοῦρανοῦ τὸ πρόσωπον
τοσοῦτον θὰ ἐξωραίσῃ, ὥστ' εὐθὺς
ὁ κόσμος ὅλος τῆς νυκτὸς θὰ ἔρασθῃ.

Ἐρχεται εἴτα ἡ πρώτη ἐκείνη καὶ μοναδική τοῦ ἔρωτος νύξ. Ὅτι αὕτη ἔρχεται, εἶναι τὸ κοσμικῶς παρήγορον καὶ ἀνακουφίζον ἐν τῇ φρικῶδει ταύτῃ τραγωδίᾳ τῆς Εἰμαρμένης. Εἶνε ποιά τις παρηγορία ἐν τῇ σκιερᾷ ταύτῃ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος, νὰ ἴδῃ, τις ὅτι αἱ δύο αὗται εἰς τὸν θάνατον θυσιάζονται ψυχαί, ἀπῆλυσαν ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ οὐρανοῦ των. Στιγμὴ καὶ αἰωνιότης ἐξ ἑσῶ βαρύνουσιν, ὅταν τὸ τίμημα εἶνε ὁ οὐρανός.

Διὰ στιγμὴν ζωῆς εἰς τὸν Παράδεισον
Ὁ θάνατος δὲν εἶνε πληρωμὴ ἀδρά.

Ὅπως λέγει ὁ μεγάλῃν πρὸς τὸν Ρωμαῖον ἔχων ὁμοιότητα Δὺν Κάρολος τοῦ Σχίλλερ.

Καὶ ἡ Ἰουλίᾳ; Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ σύζυγός της καταβαίνει ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ γαμηλίου δωματίου, ἵσταται μόνη. Μόνη ἡ γυναικεία αὕτη καρδιά ἐναντίον τοῦ ἀσπλάγχχνου κόσμου καὶ τοῦ διψῶντος θανάτου! Πατὴρ καὶ μήτηρ ἄτεγκτοι, ἀνοικτίρμονες τύραννοι, ἐγγύτατα τὸ φάσμα τοῦ γάμου μετὰ τοῦ μισητοῦ μνηστῆρος, ὁ Ρωμαῖος μακράν, καὶ ἐν τῇ προδοσίᾳ τῆς ἀνειλικρινοῦς τροφῆς συντετριμμένον τὸ τελευταῖον ἐχέγγυον τῆς ἐμπιστοσύνης.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης διὰ τὸν πανίσχυρον ἐν τῷ ἔρωτι χαρακτῆρα τῆς Ἰουλίας εἶναι τὸ πᾶν εὐτολμος ἀνεξαρτησία, ἀμετάτρεπτος ἀπόφασις, ἐδραζομένη ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς πίστεως. Τολμηρά, εὐχαρις, ἀτρόμητος ἀτενίζει κατὰ μέτωπον τὸν θάνατον. Ρεμβώδης, ρωμανικὴ, ἱπποτικὴ, ὅπως ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔζη, ἐπιχειρεῖ τι εἰδεχθῆς, καὶ ὅμως ἐν τούτῳ ἐγκτεῖται ἡ μείζων καὶ φωτεινότερα γραμμὴ· δυσπιστεῖ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν σωτηρίαν, καὶ ὅμως ἐκ θανάσιμων προαισθήσεων καταλαμβανομένη πίνει τὸ ποτόν...

Πλὴν πῶς; καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ποτὶν αὐτὸ
Δὲν ἐνεργήσῃ, θὰ μὲ ὑπανδρεύσωσι
διὰ τῆς βίας μὲ τὸν κόμητα; οὐχί!
οὐχί μὲ τὸ ὅτι θάἀπαλλαγῶ...

Λοιπὸν πανταχόθεν ἐξησφαλισμένη, διότι μένει ὁ τελευταῖος ἄγγελος, τὸ ἐγγχειρίδιον; Μετὰ τοῦτο οὐδεμία πλέον ἀπάτη.

ὑπὸ πάντων τῶν αἰσθητικῶν ὁμολογεῖται, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ τραγωδίᾳ ὅπως ἐν τῷ «Ρωμαίῳ καὶ τῇ Ἰουλίᾳ», ἐπιπνέει ἡ ἀθάνατος ποίησις τοῦ θανάτου, ὦ! πόσον εἶναι ἀξίος φθόνου, ὁ τάφος τῶν Καπουλέτων, ὅστις περικλείει τόσον δροσερὸν τῆς ζωῆς ἄνθος! Οὐχί ἐδῶ, ἐνθα ὁ Ἐρως ὑπερίσχυσε τοῦ θανάτου, οὐχί, ἔξω ἐκεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιοφεγγῆ

κόσμον εἶναι τὸ κοιμητήριον. Καὶ διὰ τοῦτο συγκινεῖ ἡμᾶς πλείοτερον ὁ ἐντάφιος τοῦ Ρωμαίου λόγος:

ὦ καρδιά μου,
ὦ σύζυγέ μου!
..... Ὁ θάνατος
ὅστις ἐκ τῆς πνοῆς σου ἀπερρόφησε
τὸ βάλαμον, οὐδόλως ὑπερίσχυσε
ἐπὶ τῆς καλλονῆς σου· δὲν σ' ἐνίκησε.
Τοῦ κάλλους ἡ σημαία παίζει πορφυρᾷ
ἐπὶ τὰς παρειᾶς σου καὶ τοῦ χεῖλους σου.
Ὁ θάνατος ἐνταῦθα δὲν ἐνέπηξε
τὴν κάτωχρον σημαίαν του.

ὅστις προδιαθέτει ἡμᾶς ὥςτις ὕμνος ἀναστάσεως.

Ὁ Βύρων, ὁ μέγας ποιητὴς ἐπεσκέφθη ἐν Βερόνῃ τὸν τάφον τῆς Ἰουλίας. Δὲν βλέπει τις πολλὰ πράγματα ἐκεῖ, ἡ εὐλαβὴς ὁμῶς τοῦ λαοῦ πίστις θεωρεῖ τὸν ἀμφίβολον τοῦτον τόπον ἱερόν, λατρεύων τὸ ἀπορφανισθῆναι τοῦτο μάρμαρον, ὅπερ περικυκλοῦσι σκιεραὶ τινες κυπάρισσοι. Ἐπὶ πολὺν χρόνον διέμεινεν ὁ ποιητὴς ἐπὶ τοῦ ἐπαργυρουμένου ὑπὸ τῆς σελήνης τόπου. Σιγῇ κατόπιν μετέβη οἰκάδε καὶ ἐκλείσθη ἀμέσως εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἤκουον αὐτὸν οἱ ὑπηρέται τοῦ ἀνησύχως ἐντὸς αὐτοῦ περιπατοῦντα ἄνω καὶ κάτω. Τὴν πρωτὰν ἐφαίνετο κάτωχρος καὶ πᾶσχω.

Ἡ σκηνὴ αὕτη εἶναι ὠραία. ὦ! ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ βεβαίως εἰς ἀθάνατος ἀπηύθυνεν ὑπὲρ ἐτέρου ἀθανάτου θερμὴν προσευχὴν, ἀφιέρωσε μυστηριώδη θυσιᾶν ἔρωτος, εὐλαβῇ ἀνάμνησιν ἐκ τοῦ τεμένου τῆς θλιβεραῆς ἐκείνης ἱστορίας, ἥτις κατὰ τὸν Σλέγγελ, ὁμοιάζει πρὸς ἓνα μόνον, ἀλλ' ἀτελεύτητον στεναγμόν.

(ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ.

Η Α Σ Κ Η Σ Ι Σ

ΕΝ Τῷ ΖΩΙΚῷ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚῷ ΒΙῳ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμ. 66).

I

Γενικὴ ἀποψις. — Τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς. — Ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἀδράνεια. — Ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ λόγος τῆς ἀσκήσεως.

Τὸ κυριώτερον φαινόμενον τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ κυριώτερος αὐτῆς χαρακτῆρ εἶναι ἡ δρᾶσις, ἡ κίνησις. Ἡ ἀδράνεια εἶναι συνώνυμος τῷ θανάτῳ. Τὸ ἄθροισμα τῶν κινήσεων καὶ τῶν λειτουργιῶν τῶν διαφόρων συστημάτων τοῦ ζωῆ-